

همسایه داری
اسلامی

مهدی بهشتی

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۸	۱) همسایه کیست
۹	۲) محدوده همسایگی
۱۰	۳) اهمیت و جایگاه همسایه
۱۰	۴) اصول و حقوق همسایه داری
۱۱	یک) خوش رفتاری
۱۱	دو) توجه به نیاز همسایه
۱۱	سه) اکرام بدون پیش شرط
۱۱	چهار) رعایت انصاف
۱۳	پنج) یاری رساندن
۱۴	شش) حفظ حریم خصوصی
۱۴	هفت) شکیبایی بر آزار همسایه
۱۵	هشت) حیا و عفت ورزی
۱۶	نه) پاسداشت حق در نبود همسایه

۱۶	(۵) همسایه‌آزاری
۱۶	یک) سرو صدای نامتعارف
۱۷	دو) به رخ کشیدن داشته‌ها
۱۷	سه) فال‌گوشی و سرک کشیدن
۱۸	چهار) استفاده انحصاری از فضاهاى عمومى
۱۸	پنج) حسدورزی
۱۹	نتیجه‌گیری
۲۱	کتابنامه

مرحوم سیدجمال عابدی از شاگردان علامه سیدمهدی بحر العلوم رحمته الله بود. شبی مؤلف صرف شام، علامه بحر العلوم رحمته الله، سید را به منزل خویش احضار کرد. سیدی شاگرد به منزل استاد رسید، دید استادش کنار سفره نشسته و به غذا دست نمی‌زند. علامه بحر العلوم با ناراحتی، شاگرد را سرزنش کرد و گفت: سید جواد! از خدا نمی‌ترسی، از خدا سرپیچی؟ شاگرد که متحیر مانده بود، علت را از استاد جویا شد. علامه فرمود: همسایه‌ای نزدیک خانه‌ات داری که هفت سبانه را در چیزی برای خوردن نداشته‌اند و فقط خرما از بقال قرض کرده‌اند. و روز هفتم دیگر بقال به او قرض نداد و او شرمند شده است. شاگرد اظهار بی‌اطلاعی کرد! علامه او را چنین مورد توبیخ قرار داد: «همه داد و فریادهای من برای این است که چرا اطلاع نداشتی؟ وگرنه، اگر با خبر بودی و کمک نمی‌کردی، مسلمان نبودی و یهودی بودی.» سپس سینی غذای بزرگی را که آماده کرده بود، با مقداری پول به شاگرد داد تا به همسایه‌اش

برساند. جالب آن است که پول دقیقاً به همان مقدار بدهکاری همسایه بود و همسایه اظهار می‌کرد که هرگز در این موضوع با کسی سخن نگفته بود.^۱

همسایگی از مهم‌ترین واحدهای اجتماعی است که بخش زیادی از تعاملات و روابط اجتماعی مردم را شامل می‌شود و نقش مهمی در زندگی مردم دارد. امروزه سبک زندگی مردم در قبال همسایه، نوعی بی‌توجهی است که متأسفانه امروزه به یک عادت اجتماعی تبدیل شده است. در صورتی که تعالیم دین مبین اسلام به ما می‌آموزد چگونه با همسایه خود تعامل و بی‌داشتنه باشیم.

اثر خانه می‌کوشد حسن همجواری و معاشرت نیکو با همسایگان، آداب و چگونگی همسایه‌داری همچنین آسیب‌شناسی همسایگی را با توجه به منابع اسلامی و در قالب سبک زندگی اسلامی بیان نماید.

۱) همسایه کیست؟

به دو نفر یا دو خانواده که در کنار هم خانه دارند یا در دو قسمت یک خانه زندگی می‌کنند همسایه گفته می‌شود که گاهی تعبیر به قرین و مجاور هم می‌شود.^۲ در قرآن، کلمه «جار» به معنای همسایه آمده که مصدر آن «جوار» و به معنای همسایگی است.^۳

این نکته مهم است که کلمه جار (همسایه) اسمی وابسته به طرف دیگر است؛ مثل دوست و برادر که محتاج به طرف دیگر خود است و اخلاق و حقوق همسایه نیز دو طرفه است.^۴

۱. سیمای فرزندگان، ص ۲۵۲.

۲. لغت‌نامه دهخدا، ذیل واژه همسایه.

۳. راغب اصفهانی، مفردات، ذیل واژه جاور.

۴. فلاح، اخلاق همسایه‌داری و آپارتمان‌نشینی، ص ۱۶.